

“Přátelé, pozor! do zbraně!” zahulákal prvnější; “toť zakuklený pan Jindřich! Hrr, za ním!” a okolní se smáli.

Ve dlouhé třídě potácel se jakýs muž, notně opilý. Právě upadl jak dlouhý tak široký na zem.

“Co se stalo ubohému starci? zdá se, že jest venkovan?” ptala se zvědavá stařice.

“Nikoli, panenka,” chechtal se zbrojnoš se znakem Rožmberků. “Chudák má v kapse dva groše Janova mincování — klesá pod tíží stříbra!”

Známo, že za krále Jana zlehčena byla mince, přimícháním mědi do stříbra.

Přátelé si toho nevšimli, byliť zaměstnání příliš vážnými myšlenkami. Opodál dohonilo je deset jezdců.

“Hahoj, pane Plichto, jaký to zázrak!” volal náčelník jich, rytíř v nádherném brnění; “blahořečím ti, přišel-li jsi pomoci nám utlouci Lucemburka!”

Žirotín poznal velmože Rožmberka. “Nikoli, pane Petře,” odvětil s úsměvem; “bludný rytíř, jenž se navrátil na několik dní do vlasti, jako já, nemůže býti stranníkem.”

“Oh, dvořane!”

“Kam uháníš?”

“Pro několik set kopí.”

Skutečně odjížděl, aby nalezl pomocné žoldnéře, jichž se nalezalo v Praze pořádku. Na měštanské zbraně se páni nespolehali, Vilém Ojířovic sám vyslovil se při hromadné poradě: “Dostí na tom, když pro nás křičí!”

V jedné předsíni zvučela loutna. Když se přiblížili k místu, poznali nápěv známé písně, k níž celý dav přizvukoval: “Na starém vyjel koni — do světa mladý rek—”. Miličín poznal v harfenici dívku, kterou viděl poprvé v Týně.

“Toť on sám!” zvolal jeden žoldněř ze zástupu, ukazuje na Plichtu.

“Sláva rytíři ze Žirotína!” ozvalo se z dvaceti hrdel najednou. Žirotín pousmáv se jemně, hodil do houfu několik stříbrňáků a pobodl koně. Ještě dlouho se městem projížděli, než unaveni odebrali se na lože.

Záhy ráno byli probuzeni voláním: “Král! král!” Vyhlednuvše z okna, spatřili lid sem tam běžící, většina ubírala se k mosteckým věžem, odkudž doufala uzříti, až král pojedje na hrad. Na jižní straně vystupovaly husté obláčky, dle nichž lid Jana poznal; oznamoval svůj příchod pálením vesnic náležejících Pražanům. Brány městské byly úplně zavřeny.

Zatím nebyl Richard také nečinným. Poslové běhali k němu a od něho, skoro samé tváře, které nikdo v Praze neznal. Byli to Albigeni z okolí. Rozeslal je, aby svedli veškeré souvěrce; chtěl utvořiti svou, královskou stranu ve městě. S králem se vrátil i arcibiskup Albigenů, na chodbě setkali se a odešli stranou, aby si mohli důvěrně o vzpouře pohovořit.

“Jak stojí naše věc?” tázal se kmet.

“Sečkej!” zněla odpověď.

“Tys po nějaký čas tajemný, bratře!”

“Ne, ale držím se křečovitě slabé naděje, bojím se, že přejdouc přes mé rty, byla by zmařena.”

“Zmařena!” zašeptal stařec. “Vynaložil jsem poslední síly schrádlehého těla, se zmarem zahynu i já, tuším to!”

Richard jej netěšil, neměl k tomu síly a mimo to znal příliš dobře onoho muže, věděl, že mu není útěchy třeba, je-li pád jistý. “Zvíš vše!” řekl po chvíli; “teď ku králi!”

Tento byl jako oživen, ačkoli byl zároveň nesmírně popuzen proti vzbouřencům; což mu záleželo na blahu poddaných, po dlouhé nečinnosti opět boj, toť byla vyhlídka, kteráž odstraňovala v pozadí jeho hněv.

Milostivě přijal Albigeny, tak jako byl přízniv k Jindřichu z Lipé i ke dvořanstvu. Nastala válečná porada, jak pokořit povstání. V té se účastnil i Mikuláš, kníže Opavský, příznivec strany Hradecké. Jan se chtěl vrhnout na *Staré město* hodlaje ho dobýti. Veškeré mužstvo, stojící na rychlo ke službám krále, čítalo toliko asi 400 mužů, mezi nimiž byl také lid pánů. Podrobil se tedy radám velmožů, zvláště pána z Lipé, jenž nejvíce nalehal, aby nebyl žádný útok podniknut. Věděl, že postrádají ve městě obranců a nechtěl nijak, aby král zvítězil, byl jist, že on neopustí původcům vzbouření, byť i poražen — čímž nastane ještě větší rozkol mezi ním a druhou stranou, sám pak zároveň seslábně neúspěchem. Kdyby zvítězil, padla by druhá strana, v kterou čítal nenáviděnou Elišku a Valdeka, král však by seslábně a to si nejméně přál muž, jehož všechno snažení čelilo: zeslábněti, zmalicherniti moc královskou v říši české.

Usnešeno, aby byli vysláni menší čety, jež by ničily majetek měšťanů v okolí Prahy, znepokojující Pražany a aby byly hotovy na povel se navrátili. Král rozkázal ihned započítati, věda, že Pražané budou chtít hájiti svůj majetek. Buchses měl táhnout za tím účelem k jižní straně, kníže Opavský vedl druhou četou padesáti žoldáků, kteráž měla

se držet pobočně prvnější. Jan sám pojal 50 mužů a zamířil k Vršovcům, kde stála většina měštanských statků.

Ještě odpůldne 8. července, sotva že si popřál oddechu, učinil se svou četou útok. Spálil dvůr měšťana Štuka, odehnal skot a donutiv ke nnaní vlastní Štukovi lidi, pohubil majetek více občanů, rozehnal měšťany, kteří se mu na zpáteční cestě postavili vstříc; při tom byli zajati dva z měšťáků, a podobalo se, že naschvál tak učinili. Král záře, obrátil se k Richardovi. “Nuže, magistře,” pravil, “co říkaš, porazíme zpupnou Prahu?”

“Doufám, Milosti.”

“Doufáš? Hahaha! Já to ale tvrdím! Pokořím je navzdor paní Elišce, Zajícovi a všem ostatním! Saint Denis! magistře, kéž bych měl tak jistou Albu, jako toto vítězství!”

“Bude tvou, jen podepiš!”

“Nikoli, podepíšu teprva, až budu stát oné krásce tváří v tvář. Co je to?” ohlédl se náhle. Byli mu předvedeni oba měšťané, kteří byli jati.

“Co vidím, Frenclín a ty, mistře Jene?”

“Milostný králi, rač nám dovolit malou rozmluvu,” pravil první, ukazuje na žoldnéře. Po odstranění těchto pravil: “Nechali jsme se zajmout dobrovolně. Milosti, abychom ti dali zprávu o všem, co se ve městě děje, rač náš slyšet.”

“Král jim poklepal na ramena. “V ýborně, těší mne vaše oddanost, ač vás nepotřebuji. Magistře, promluv s nimi.” Pobodl koně a uháněl k Vltavě.

I druhým četám se dobře dařilo, čítaly pouze dva raněné. Nikde se jim nepostavili na odpor, leč jednotlivci. Také druhý den podniknuty pojobné výjezdy.

K Richardovi, jenž co životní lékař krále bydlel na hradě, přišel z večera stařec arcibiskup; přinášel zprávy z města od svých souvěrců. Téhož dne dostavil se na hrad Jakub Frenclín, který následoval své věrolomné bratry a utekl ke králi, začož mu byl vydrancován dům. Oba vyprávěli magistrovi o různých, které v městě začaly. Lid, jehož se netýkalo utiskování krále jako bohatých měšťanů, zpečoval se bojovati proti němu; souhlasiv do včerejška se vzbouřenci, změnil náhle své smýšlení. Roznesla se pověst, že na zejtrí udeří král se dvěma tisíci zbrojenci na město. Lid si vypravoval, že páni a čelní měšťané uprchli, aby mohli potom svěsti všecko na ně. Domněnku tu potvrzovalo prchnutí několika Veltoviců, mimo to vzdálení se Rosenberka a Vadštýna Ojířovce, kteří od táhli pro posilu. Ostatně lidu se lépe líbilo brojiti proti bližším svým utlačovatelům, než proti vzdálenému mocnáři. Richard i arcibiskup věděli, že příčinou toho jsou Albigeni z Prahy a z okolí, kteří se soustředili na *Staré město*, byvše poučeni, aby v tom smyslu jednali. Jakub Frenclín mluvil též o slabé posádce.

Sotva se navrátil král, odebrali se Albigeni k němu. Vyprávěli mu, co řekl arcibiskup: “Jest čas, Milosti, rozhodni se pro zítřek, vítězství tě nemine. Vzpouza vypukne v lůně povstalců, jakmile udeříš na Prahu!”

“Aj, ty mluvíš tak určitě—”

“Tvrdím to, králi, tak jako jsem to mohl určití přede dvěma dny.” “Jak to?”

“Původci nespokojenosti lidu jsou Albigeni.”

“Je-li možno?”

“Věř, Milosti,” dosvědčoval stařec. “Zde vidíš úspěch naší oddanosti. Na 400 mužů stojí uprostřed Prahy, kteří jsou hotovi provésti ku tvému prospěchu vzpouzu, aby podlehlí měšťané a páni, jsouce tísnění s dvojí strany.”

“Věru jsem překvapen! Co tomu říkaš, magistře?”

“Radím ti, Milosti, abys učinil za jitra útok a zároveň však, abys podepsal. Na podpis čeká lid.”

“Oho, ty se domýšlíš, že bez vaší pomoci nepokořím město?” tázal se hrdě král.

“Mýlíš se, Milosti, já nepochybuji, ale myslím, že není k zavržení naše síla uprostřed nepřátel!”

“Ha, toť pravda; ale já řekl, že nepodepíšu, dokud neuvidím Albu před sebou!”

“Uvidíš ji!” odpověděl Richard se zvláštním výrazem, který značil: *uvidíš ji, ale —*

“Saint Denis! tentokrát snad nelžeš!”

“Nikoli!”

“Pak podepíšu! Hoj, jak krásný den mi zítra zasvitne, vítězství nad povstalcí i nad děvou. Bude má! Spolehej se na mne magistře i ty, starče, zítra budu vítězem a za cenu mnou určenou, předpíši buřičům vaše i své prospěchy!”

“Žirotín řekl pravdu,” zašeptal Richard; “toť bylo by nejjistější vítězství. Však až podepíše? co pak? Nechtěť at odvolá, at bouří, mandát bude v ruce mé, a bychtěť jej násilně nebo celou silou klamu musel přinutit, musí dodržeti slovo. K tomu ale musí být vítězem! Arciť,” dumal na odchodu, “kdybych měl použít násilí proti svým přátelům,